

โครงสร้างคณะกรรมการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

การเข้าสู่ตำแหน่งกรรมการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่มีความสำคัญที่สุด ในวาระเริ่มแรกของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหลังจากที่มีการเลือกตั้งและก่อนที่จะมีการเริ่มทำงานตามภาระหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอย่างจริงจัง ก็คือ กระบวนการกำหนดชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นกรรมการ หรือการเข้าสู่ตำแหน่งกรรมการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

กระบวนการกำหนดชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการหรือการเข้าสู่ตำแหน่งกรรมการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนี้เป็นปัจจัยประการหนึ่งที่สามารถกำหนดปรับทิศทางที่สำคัญของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กำหนดความพอใจและความสำเร็จในงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของคณะกรรมการอีกด้วย ดังนั้นกระบวนการกำหนดชื่อกรรมการจึงควรที่จะต้องประกอบไปด้วยหลักเกณฑ์ที่ได้มีการกำหนดไว้อย่างแจ่มชัด ซึ่งอาจจะทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ว่าผู้ใดก็ตามไม่อาจเปลี่ยนแปลงกำหนดรายชื่อกรรมการที่ได้จัดทำโดยผ่านกระบวนการไว้อย่างเรียบร้อยแล้วก่อนที่จะมีการประชุมสภาเพื่อมีมติเห็นชอบในทางกลับกัน หากกระบวนการกำหนดชื่อกรรมการปราศจากหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนก็จะส่งผลให้การได้มาซึ่งกรรมการขาดประสิทธิภาพและขาดความเรียบร้อย ต่อไปนี้จะได้อธิบายถึงกระบวนการในการเข้าสู่ตำแหน่งกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร โดยจะได้เน้นหลักเกณฑ์ในรัฐสภาประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะอังกฤษและสหรัฐอเมริกาเป็นแนวทางในการอธิบาย คือ

ขนาด

รัฐสภาในหลาย ๆ ประเทศ มักจะกำหนดขนาดของคณะกรรมการทุกประเภทหรือประเภทเดียวกันไว้อย่างชัดเจน ในขณะที่รัฐสภาบางประเทศกำหนดขนาดของคณะกรรมการไว้หลากหลายในแต่ละคณะกรรมการไป ทั้งนี้จะเป็นการกำหนดโดยกฎหมายจารีตประเพณี

ข้อบังคับการประชุมสภา หรือมติของที่ประชุมสภาโดยผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมพรรคการเมือง หรือไม่แล้วแต่กรณี ดังอาจจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การกำหนดขนาดของคณะกรรมการไว้เป็นการทั่วไป

รัฐสภาในหลาย ๆ ประเทศจะถูกกำหนดขนาดของคณะกรรมการทุกประเภท หรือประเภทเดียวกันไว้อย่างแน่นอน โดยกฎหมายซึ่งอาจเป็นการกำหนดโดยพระราชบัญญัติฉบับใด ฉบับหนึ่ง หรือข้อบังคับการประชุมสภา เช่น¹

ประเทศเบลเยียม ได้กำหนดไว้ 23 คน สำหรับในสภาสามัญ

ประเทศแคนาดา ได้กำหนดไว้ให้มีจำนวนกรรมการในคณะกรรมการสามัญ ประจำสภาสามัญไว้ต่ำกว่า 15 คน ซึ่งในทางปฏิบัติคณะกรรมการส่วนใหญ่มีจำนวนกรรมการ ประมาณ 10 คน

ประเทศฟินแลนด์ ได้กำหนดให้คณะกรรมการส่วนใหญ่มีจำนวนกรรมการเป็น จำนวน 17 คน

ประเทศฝรั่งเศส ได้กำหนดให้จำนวนกรรมการถาวรทุกประเภทมีจำนวนสอง ในแปด หรือหนึ่งในแปดจากจำนวนสมาชิกสภาทั้งหมด

ประเทศนิวซีแลนด์ ข้อบังคับการประชุมสภาได้กำหนดให้มีจำนวนกรรมการในแต่ละ คณะกรรมการไว้ไม่ต่ำกว่า 5 คน และไม่เกินกว่า 10 คน

ประเทศฟิลิปปินส์ ได้กำหนดไว้ไม่ต่ำกว่า 7 คน

ประเทศสเปน สภาสามัญเป็นผู้กำหนดซึ่งโดยทั่ว ๆ ไป จะกำหนดประมาณ 38 คน

ประเทศสวีเดน กฎหมายได้กำหนดจำนวนไว้ 15 คน สำหรับคณะกรรมการทุก ประเภท

ประเทศแชนร์ ได้กำหนดให้คณะกรรมการถาวรทุกคณะมีจำนวนกรรมการหนึ่งใน สามของจำนวนสมาชิกรัฐสภา (The Legislative Council) ทั้งหมด ยกเว้น คณะกรรมการควบคุมเกี่ยวกับการเงินการคลัง

¹Helmut Schnellknecht, "The System of Parliamentary Committees" Constitutional and Parliamentary Information, 3rd Quarter (1984):105.

สำหรับประเทศไทยก็จัดได้ว่าเป็นประเทศที่มีการกำหนดจำนวนกรรมการสามัญ
ประจำสภาผู้แทนราษฎรไว้อย่างแน่นอนชัดแจ้ง ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.
2535 ข้อ 73 กล่าวคือ ได้กำหนดไว้ให้คณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรแต่ละคณะ
ประกอบด้วยกรรมการมีจำนวน 17 คน

2. การกำหนดขนาดของคณะกรรมการเป็นแต่ละคณะกรรมการไป

ในขณะที่รัฐสภาบางประเทศจะมีการกำหนดขนาดของคณะกรรมการทุกประเภท
หรือประเภทเดียวกันไว้อย่างแน่นอน รัฐสภาอีกบางประเทศก็จะมีการกำหนดขนาดของคณะ
กรรมการแต่ละคณะกรรมการไว้อย่างหลากหลายกัน โดยกฎหมายคือ ข้อบังคับการประชุม
สภา หรือแม่แต่มติของสภา เช่น²

ประเทศอียิปต์ ได้กำหนดไว้ระหว่าง 10 - 83 คน

สาธารณรัฐประชาธิปไตยเยอรมัน ได้กำหนดไว้ระหว่าง 8 - 51 คน

ประเทศเนเธอร์แลนด์ ได้กำหนดไว้ระหว่าง 4-27 คน

ประเทศโปแลนด์ ได้กำหนดไว้ระหว่าง 16-60 คน

ประเทศออสเตรเลีย ได้กำหนดไว้ระหว่าง 6 - 7 คน

ประเทศออสเตรเลีย ได้กำหนดไว้ประมาณ 21 หรือ 22 คน

ประเทศอินโดนีเซีย ได้กำหนดไว้ประมาณ 40 คน

ประเทศอิตาลี ได้กำหนดไว้ประมาณ 45 คน

ประเทศอังกฤษ ข้อบังคับการประชุมสภาสามัญ ข้อที่ 62 ได้กำหนดให้มีจำนวน
กรรมการในคณะกรรมการสามัญประจำสภาไม่น้อยกว่า 16 คน และไม่มากกว่า 50 คน
เว้นแต่คณะกรรมการกลางสกอตแลนด์ คณะกรรมการกลางเวลส์ คณะกรรมการ
ไอร์แลนด์เหนือ คณะกรรมการสามัญเพื่อพิจารณากฎหมายตามรายงาน และคณะกรรมการ
สามัญเกี่ยวกับกิจการในอาณัติกร ที่มีการกำหนดจำนวนกรรมการไว้แตกต่างกันไป³

²Ibid., p. 106.

³David Lidderdale, Erskine May's Treatise on the Law, Privileges, Proceeding and Usage of Parliament, (London: The White Fair Press Ltd., 1976), pp. 612 - 615.

ส่วนคณะกรรมการวิสามัญนั้น ข้อบังคับการประชุมสภาได้กำหนดว่าต้องประกอบด้วย กรรมการมีจำนวนไม่เกิน 15 คน และในปัจจุบันคณะกรรมการวิสามัญทั้ง 14 คณะ มีจำนวน กรรมการทั้งสิ้นคณะละ 11 คน ในสหรัฐอเมริกา เดิม รัฐบัญญัติการจตุตถ์กรทางนิติ บัญญัติใหม่ ปี ค.ศ. 1946 ได้กำหนดขนาดของคณะกรรมการสามัญประจำสภาไว้ และนับ แต่่นั้นมาทั้งสองสภาได้พยายามผลักดันให้ขนาดกรรมการมีจำนวนสูงขึ้น ต่อมาในปี ค.ศ. 1975 สภาผู้แทนราษฎรได้ยกเลิกกฎระเบียบในส่วนที่เกี่ยวกับขนาดของกรรมการ ฉะนั้นปัจจุบันจึงเป็น หน้าที่ของผู้นำพรรคการเมืองเสียงข้างมาก และผู้นำพรรคการเมืองเสียงข้างน้อยจะเจรจา ตกลงกัน โดยในตอนเริ่มประชุมรัฐสภาใหม่ทุกครั้งสภาสามัญจะเลือกข้อตกลงเกี่ยวกับการคัดเลือก กรรมการข้อใดข้อหนึ่ง ระหว่างข้อหนึ่งซึ่งเป็นของพรรคเดโมแครต และอีกข้อหนึ่งซึ่งเป็นของ พรรครีพับลิกัน แล้วจึงทำการกำหนดขนาดของคณะกรรมการ เว้นแต่คณะกรรมการงบประมาณ คณะกรรมการกิจการยานุโศลัมเปียม และคณะกรรมการมาตรฐานความประพฤติของข้าราชการ ซึ่งข้อบังคับการประชุมสภาสามัญกำหนดไว้ให้ต้องมีกรรมการเป็นจำนวน 35 คน และ คณะ กรรมการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งกำหนดให้มีถึง 57 คน⁴

ทั้งนี้ไม่มีเหตุผลหลากหลายในการกำหนดจำนวนกรรมการไว้แตกต่างกัน ที่เห็นได้ อย่างชัดเจนที่สุดก็คงจะเป็นสิ่งที่สืบเนื่องมาจากธรรมเนียมปฏิบัติ อย่างไรก็ตามปัจจัยที่สำคัญซึ่ง เป็นตัวกำหนดจำนวนกรรมการนี้ก็คงจะได้แก่ ความสามารถ และภาระหน้าที่ของคณะกรรมการ ที่พึงจะมีต่องานของคณะกรรมการแต่ละคณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในเรื่องจำนวนคณะกรรมการนี้ผู้ให้ข้อคิดเห็นว่า ถ้ามิได้กำหนดไว้เป็นอย่างหนึ่ง อย่างใดก็ควรจะได้คำนึงถึงความมุ่งหมายและลักษณะของงาน ที่มอบหมายให้คณะกรรมการ คณะนั้นดำเนินการ ควรจะได้คำนึงถึงด้วยว่ายังมีกรรมการจำนวนมากเพียงใดโอกาสที่กรรมการในคณะนั้นจะได้พิจารณาปัญหาอย่างเต็มที่ก็มีน้อยลง แต่ถ้ายังมีกรรมการน้อยเพียงใดลักษณะ เฝ้าพิจารณาหรือการดำเนินการใด ๆ โดยคนกลุ่มน้อยก็มีมากขึ้น แต่จะเป็นอย่างไรก็ตาม ในกรณี ที่คณะกรรมการคณะนั้นเป็นคณะกรรมการปรึกษาหารือก็ควรประกอบด้วยกรรมการที่เป็นตัว แทนของฝ่ายต่าง ๆ อย่างทั่วถึง เพื่อให้การพิจารณาปัญหาต่าง ๆ เป็นไปอย่างถี่ถ้วนและ

⁴Neal Santelmann, 100 th Congress Committees 1987-1988,
(Washington D.C.: Congressional Quarterly Inc., 1987), p.3

รอบคอบมากยิ่งขึ้น จำนวนกรรมการของคณะกรรมการปรึกษาหารือจึงขึ้นอยู่กับจำนวนกลุ่มย่อยของสมาชิกขององค์การที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น

ถ้าคณะกรรมการคณะนั้นเป็นคณะกรรมการขององค์การที่มีสมาชิกซึ่งมีภูมิหลังอย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน หรือมีความสนใจร่วมกัน หรือมีอาชีพเดียวกัน จำนวนกรรมการประมาณ 5-7 คน ก็เป็นการเพียงพอในอันที่จะได้ความคิดเห็นต่าง ๆ ที่สมดุลย์กัน

ดังนั้น จึงเห็นว่าลักษณะการกำหนดจำนวนกรรมการของคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรไทยอย่างปัจจุบันนี้น่าจะมีการเปลี่ยนแปลงโดยให้เป็นหน้าที่ของพรรคการเมืองต่าง ๆ ตกลงกันตามความสำคัญมากน้อยของความมุ่งหมายและลักษณะของงานของคณะกรรมการแต่ละคณะซึ่งมีความแตกต่างกัน

อัตราส่วนพรรคการเมือง (party ratio)

ในรัฐสภาที่ประกอบไปด้วยสมาชิกสภาที่มาจากพรรคการเมืองหลายพรรค ไม่อาจหลีกเลี่ยงไปได้จากการกำหนดสัดส่วนที่นั่งของพรรคการเมืองต่าง ๆ ในคณะกรรมการจะมีข้อแตกต่างกันอยู่บ้างก็แต่เฉพาะระบบของการกำหนดสัดส่วนซึ่งบางประเทศก็ตั้งอยู่บนหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ ข้อบังคับการประชุมสภา หรือจารีตประเพณี

อย่างไรก็ตามการกำหนดสัดส่วนที่นั่งกรรมการทุกระบบจาเป็นจะต้องใช้วิธีการคำนวณโดยหากจะแตกต่างกันออกไปบ้างก็แต่เพียงปัจจัยประการเดียว คือ ความเข้มแข็งของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งตั้งจะขอแยกพิจารณาออกได้เป็น 3 กรณี คือ

1. การกำหนดสัดส่วนทางคณิตศาสตร์ (mathematical proportion)

ได้แก่ วิธีการกำหนดสัดส่วนที่นั่งกรรมการของสมาชิกสภาที่สังกัดพรรคการเมืองต่าง ๆ โดยอาศัยวิธีการทางคณิตศาสตร์ เพื่อใช้ในการคำนวณโดยเทียบเคียงกับสมาชิกสภาที่สังกัดพรรคการเมืองต่าง ๆ ในสภาอันเป็นสภาแม่ของคณะกรรมการชุดนั้น ๆ ประเทศที่ใช้วิธีการนี้ได้แก่ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ญี่ปุ่น และไทย

สำหรับประเทศไทย ในสภาผู้แทนราษฎรรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534 มาตรา 153 วรรคสี่ ได้บัญญัติให้การตั้งกรรมการสามัญต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง หรือกลุ่มพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร และจากบทบัญญัติดังกล่าวนี้เอง ทำให้สามารถคิดเป็นสูตรหาอัตราส่วนจำนวนกรรมการได้ คือ

$$\text{อัตราส่วนกรรมการ} = \frac{\text{จำนวนสมาชิกแต่ละพรรค คูณด้วย จำนวนกรรมการ}}{\text{จำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภา}}$$

ดังนั้น จากบทบัญญัติเกี่ยวกับอัตราส่วนที่นั่งกรรมการในสภาผู้แทนราษฎรนี้เอง จึงทำให้คณะกรรมการของสภาเป็นผู้จำลองของสภา และบทบาทในการคัดเลือกสมาชิกเป็นกรรมการไปประจำคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎร จึงเป็นบทบาทของพรรคการเมืองโดยเฉพาะ

2. การกำหนดสัดส่วนโดยการต่อรองระหว่างพรรคการเมืองซึ่งขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง (allocated according to relative party strengths)

ได้แก่ วิธีการกำหนดสัดส่วนที่นั่งกรรมการของสมาชิกสภาที่ใช้ในสหรัฐอเมริกา กล่าวคือ อัตราส่วนของพรรคการเมืองก็มีอิทธิพลต่องานของคณะกรรมการเช่นเดียวกันกับขนาดของกรรมการในคณะกรรมการคณะต่าง ๆ ผลการเลือกตั้งทั่วไปในสหรัฐอเมริกาทุก ๆ สองปีจะเป็นการกำหนดกรอบในการต่อรองระหว่างผู้นำพรรคการเมืองเสียงข้างมากกับผู้นำพรรคการเมืองเสียงข้างน้อย อัตราส่วนกรรมการโดยมากแล้วมักจะสะท้อนให้เห็นถึงความเข้มแข็งของพรรคการเมืองในสภา และอัตราส่วนดังกล่าวนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวนโยบายตลอดจนการจัดเตรียมผู้ร่วมงานของคณะกรรมการด้วย นอกจากนี้หลักปฏิบัติอื่น ๆ และกฎระเบียบต่าง ๆ ก็ยังอาจมีผลกระทบต่ออัตราส่วนดังกล่าวด้วย ดังเช่น ข้อบังคับของพรรคการเมือง เป็นต้น

ในสภาผู้แทนราษฎรของสหรัฐอเมริกามีแนวโน้มน้อยมากที่จะแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองเสียงข้างน้อย เข้าทำหน้าที่ในคณะกรรมการตามสัดส่วนความเข้มแข็งของพรรคการเมืองทั้งสองพรรค ดังเช่น ในวุฒิสภากล่าวคือ พรรคการเมืองเสียงข้างมากมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งจำเป็นน้อยมากที่จะแต่งตั้งปรักษ์ทางการเมืองของตนเข้าทำหน้าที่โดยเฉพาะ

ในคณะกรรมการที่มีความสำคัญของสภาและตามธรรมเนียมปฏิบัติในสภาแล้วพรรคการเมืองเสียงข้างมากจะเป็นผู้กำหนดอัตราส่วนคณะกรรมการ

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรบางคณะ เช่น คณะกรรมการจัดสรรงบประมาณ คณะกรรมการงบประมาณ คณะกรรมการระเบียบข้อบังคับ และคณะกรรมการภาษีอากร มักมีอัตราส่วนที่ไม่ได้สัดส่วน ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันของการควบคุมโดยพรรคการเมืองเสียงข้างมากนั่นเอง

3. การกำหนดสัดส่วนระหว่างพรรคการเมืองที่สำคัญสองพรรคการเมือง (the seats are divided between the two main political parties)

ได้แก่ วิธีการกำหนดสัดส่วนที่นั่งกรรมการของสมาชิกสภาที่ใช้ในประเทศนิวซีแลนด์ กล่าวคือ ที่นั่งกรรมการจะถูกแบ่งออกเป็นสองส่วนระหว่างพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาล และพรรคการเมืองฝ่ายค้าน และมักจะให้พรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลได้ที่นั่งมากกว่าพรรคการเมืองฝ่ายค้านเสมอ คือ พรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลจะได้รับ 4 ที่นั่ง สำหรับคณะกรรมการที่มีจำนวนกรรมการ 7 คน⁵

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁵Helmut Schnellknecht, "The System of Parliamentary Committees" Constitutional and Parliamentary Information, 3rd Quarter (1984):106.

ตารางที่ 4.1

ตารางแสดงสัดส่วนของคณะกรรมการสามัญ

รัฐบาล นายชวน หลีกภัย

พรรคการเมือง(คน)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ประชาธิปัตย์ (79)	4	4	4	4	3	4	4	4	4	5	4	4
ความหวังใหม่ (52)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
พลังธรรม (46)	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2
เอกภาพ (8)	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	1	1
เสรีธรรม (8)	-	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-
ชาติไทย (77)	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
ชาติพัฒนา (60)	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3
กิจสังคม (25)	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
ประชากรไทย (4)	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
ราษฎร (1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, มิถุนายน 2537.

คณะที่	คณะกรรมการสามัญ
1	คณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร
2	คณะกรรมการกิจการเยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ
3	คณะกรรมการการกีฬา
4	คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์
5	คณะกรรมการการคมนาคม
6	คณะกรรมการการคลัง การธนาคาร และสถาบันการเงิน
7	คณะกรรมการการต่างประเทศ
8	คณะกรรมการติดตามผลการปฏิบัติตามมติของสภาผู้แทนราษฎร
9	คณะกรรมการการทหาร
10	คณะกรรมการการท่องเที่ยว
11	คณะกรรมการการปกครอง
12	คณะกรรมการการพลังงาน
13	คณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน
14	คณะกรรมการการแรงงานและสวัสดิการสังคม
15	คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
16	คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
17	คณะกรรมการการศึกษา
18	คณะกรรมการการเศรษฐกิจ
19	คณะกรรมการการสาธารณสุข
20	คณะกรรมการการสิ่งแวดล้อม
21	คณะกรรมการการอุตสาหกรรม
22	คณะกรรมการนโยบายและติดตามผลงานงบประมาณรายจ่ายประจำปี
23	คณะกรรมการพิจารณาเปิดเผยรายงานการประชุมลับและตรวจรายงานการประชุม

ตารางแสดงคุณวุฒิและประสบการณ์ของคณะกรรมการสามัญ

รัฐบาล นาย ชวน หลีกภัย

คณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร

รายชื่อ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา		ประสบการณ์การเป็น	
			ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	กรรมการสามัญ	
					เคย	ไม่เคย
นายเจริญ คันธวงศ์	61	นักการเมือง		/	/	
นายมนตรี ตานโพธิ์	42	เกษตรกร		/	/	
นายจำลอง ครุฑขุนทด	47	ทนายความ		/	/	
นายประกิจ พลเดช	46	ทนายความ		/	/	
นายปรีชา สุวรรณทัต	57	ข้าราชการบำนาญ		/		/
นายเจริญ จรรย์โกมล	34	ทนายความ		/		/
นายมานะ มหาสุวีระชัย	39	นักการเมือง		/		/
นายวราเทพ รัตนากร	30	ทนายความ		/		/
นายพินิจ จันท์สมบุรณ์	39	นักธุรกิจ		/	/	
นายสมพงษ์ สุธงษอรอด	47	ทนายความ		/		/
นายเกษม รุ่งชนเกียรติ	36	ทนายความ		/	/	
นายดุสิต โรสิตธา	49	พนักงานธนาคาร		/	/	
นายทศพล สังขทรัพย์	38	นักการเมือง	/		/	
นายธานี ยี่สาร	40	นักธุรกิจ		/		/
นายนิพนธ์ บุญญามณี	36	ทนายความ		/		/
ร.ต.ไพโรจน์ สุวรรณฉวี	45	นักการเมือง		/		/
นายยิ่งพันธ์ มนะสิการ	57	นักธุรกิจ		/	/	

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, มิถุนายน 2537.

ตารางแสดงคุณวุฒิและประสบการณ์ของคณะกรรมการสามัญ

รัฐบาล นาย ชวน หลีกภัย

คณะกรรมการกิจการเยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ

รายชื่อ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา		ประสบการณ์การเป็น กรรมการสามัญ	
			ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	เคย	ไม่เคย
นายประวิช นิลวัชรมณี	54	นักธุรกิจ	/			/
นายบุญเสริม ถาวรกุล	57	นักธุรกิจ		/	/	
นายไชยา พรหมา	34	นักธุรกิจ		/		/
นายประเทือง ปานลักษณ์	47	เกษตรกร	/		/	
นายวิทยา แก้วภราดัย	39	ทนายความ		/	/	
นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ	38	นักการเมือง		/		/
นายสมพัฒน์ กัลยาวิไนย	32	นักธุรกิจ		/		/
นางนิภา พริ้งสุลกะ	58	นักการเมือง	/			/
นางปวีณา หงสกุล	42	นักธุรกิจ		/		/
นางวาณี หาญสวัสดิ์	47	นักการเมือง		/	/	
นายนิพนธ์ อินทรสมบัติ	37	นักการเมือง		/		/
นางอรดี สุทศศรี	50	นักธุรกิจ	/			/
นายจันทงค์ วัชรสาร	69	ข้าราชการบำนาญ		/	/	
นายชูชัย มุ่งเจริญพร	33	นักธุรกิจ	/			/
นายวาสิต พยัคฆบุตร	47	นักการเมือง		/		/
นายสุรศักดิ์ บัวขาว	44	นักการเมือง	/		/	
นายเสกสรร แสนภูมิ	46	เกษตรกร		/	/	

ตารางแสดงคุณสมบัติและประสบการณ์ของคณะกรรมการสามัญ

รัฐบาล นาย ชวน หลีกภัย

คณะกรรมการการกีฬา

รายชื่อ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา		ประสบการณ์การเป็น	
			ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	กรรมการสามัญ	
					เคย	ไม่เคย
นายชุมพล กาญจนะ	49	นักการเมือง	/			/
นายภิญโญ นิโรจน์	43	นักธุรกิจ		/		/
นายสมชาย สาติษฐ์	45	นักการเมือง	/		/	
นายอรรถพล สรสุชาติ	35	นักธุรกิจ		/		/
นายอิทธิ ศิริลัทธยากร	40	นักธุรกิจ		/		/
พ.ต.ท.สาธิตย์ สุรังษี	59	ข้าราชการบำนาญ		/		/
นายจักรพันธ์ ยมจินดา	40	สื่อมวลชน	/			/
นายบุญช่วย ภู่อินาพันธ์	42	นักการเมือง	/			/
นายวราเทพ รัตนากร	30	ทนายความ		/		/
นายบุญชง วิสมหมาย	63	นักการเมือง		/	/	
นายพูนสวัสดิ์ มูลศาสตร์สาทร	55	นักการเมือง	/		/	
นายเชียร มโนหรรทัด	59	นักการเมือง		/	/	
นายวิทยา เทียนทอง	53	นักธุรกิจ	/		/	
นายพงษ์อุดม ตริสุจี	49	นักธุรกิจ		/		/
นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย	44	นักธุรกิจ	/			/
นายสันทัต จีนาภักดิ์	49	ค้าขาย	/			/
นายอานาจ ชนะวงศ์	41	นักธุรกิจ		/		/

ตารางแสดงคุณสมบัติและประสบการณ์ของคณะกรรมการสามัญ

รัฐบาล นาย ขวน หลีกภัย

คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์

รายชื่อ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา		ประสบการณ์การเป็น กรรมการสามัญ	
			ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	เคย	ไม่เคย
นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ	39	นักธุรกิจ		/	/	
นายจางงศ์ โพธิสาโร	69	ข้าราชการบำนาญ		/	/	
นายตรีพล เจาะจิตต์	49	นักการเมือง		/		/
นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์	40	นักธุรกิจ		/	/	
นางอรดี สุทศศรี	50	นักธุรกิจ	/			/
นายนิพนธ์ ธาราภูมิ	41	ค้าขาย	/			/
นายเทิดภูมิ ใจดี	50	นักธุรกิจ		/		/
นายมอนอินทร์ รินคา	58	เกษตรกร		/	/	
นายท่าสูง ประภากรแก้วรัตน์	46	ค้าขาย	/		/	
นายบรรจง รมย์ตจิรนนท์	35	นักการเมือง		/		/
นายคณัยฤทธิ์ วัชรภรณ์	41	นักธุรกิจ	/			/
นายฉลาด ขามช่วง	38	นักการเมือง		/		/
นายเต็ดดวงดอกรัก คู่มนะ	58	ข้าราชการบำนาญ	/			/
นายศิลป์ชัย น้อยปรี	52	ค้าขาย		/	/	
นายสมุทร มงคลกิติ	63	นักธุรกิจ		/	/	
นายสันติ ชัยวิรัตน์นะ	49	นักการเมือง	/		/	
นายอนุรักษ จุรีมาศ	34	ทนายความ		/	/	

ตารางแสดงคุณวุฒิและประสบการณ์ของคณะกรรมการสามัญ

รัฐบาล นาย ชวน หลีกภัย

คณะกรรมการการคมนาคม

รายชื่อ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา		ประสบการณ์การเป็น	
			ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	กรรมการสามัญ	
					เคย	ไม่เคย
นายสมัคร สุนทรเวช	59	นักการเมือง		/	/	
นายเพติมชัย สะสมทรัพย์	45	นักธุรกิจ		/	/	
นายชัชวาลย์ ชมภูแดง	49	นักการเมือง		/	/	
นายสฤต สันติเมทนีดล	51	นักการเมือง		/		/
นายอร่าม ไร่หวัระ	44	นักการเมือง		/	/	
นายชูชาติ หาญสวัสดิ์	48	นักการเมือง		/	/	
นายสมบูรณ์ วันไชยธนวงศ์	55	นักธุรกิจ		/	/	
นายสุวัฒน์ ธรรมเพชร	40	นักการเมือง		/		/
นายวีระ บัณฑิตวิวัฒน์	53	นักธุรกิจ	/		/	
นายเอี่ยม ทองใจสด	56	นักธุรกิจ	/		/	
พล.ต.ต. วุฒิ สุโรศล	62	ข้าราชการบำนาญ		/		/
นายธารงศ์ แสงสุริยจันทร์	46	นักการเมือง		/	/	
นายไพรัช นุจิต	43	นักธุรกิจ	/			/
นายमुख สุโลมาน	45	นักธุรกิจ		/		/
นายวาสิต พัยคมบุตร	41	นักการเมือง		/		/
นายวิทยา ศรีจันทร์	42	นักการเมือง		/		/
นายวินัย เสนเนียม	36	นักธุรกิจ		/		/

ตารางแสดงคุณสมบัติและประสบการณ์ของคณะกรรมการสามัญ

รัฐบาล นาย ขวน หลีกภัย

คณะกรรมการการคลัง การธนาคาร และสถาบันการเงิน

รายชื่อ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา		ประสบการณ์การเป็น กรรมการสามัญ	
			ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	เคย	ไม่เคย
นายจองชัย เทียงธรรม	51	ทนายความ		/	/	
นายปรีชา สุวรรณทัต	57	ข้าราชการบำนาญ		/		/
นายสมาน ชมภูเทพ	51	นักการเมือง		/	/	
นายเรวัต สิริบุญกุล	58	นักการเมือง		/	/	
นายรัชชัย ศรีลาภ	38	นักการเมือง		/		/
นายสุรพร ดนัยตั้งตระกูล	38	นักการเมือง		/	/	
นายอุดมเดช รัตนเสถียร	35	นักธุรกิจ		/		/
นายกอร์ปศักดิ์ สภาวสุ	45	นักธุรกิจ		/	/	
นายสัมพันธ์ เลิศนุวัฒน์	51	นักการเมือง		/	/	
นายชาญชัย ปทุมารักษ์	58	นักธุรกิจ		/	/	
นายคณิน บุญสุวรรณ	48	นักธุรกิจ		/	/	
นายเฉลิมชัย เอี่ยมสกุล	37	ค้าขาย		/	/	
นายประศาสตร์ ทองปากน้ำ	38	เกษตรกร	/			/
นายวิฑูรย์ วงษ์ไกร	43	ค้าขาย	/		/	
นางสุดารัตน์ เกยุราพันธุ์	33	นักธุรกิจ		/		/
นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	30	นักการเมือง		/		/
นายอานวย ปะติเส	47	นักธุรกิจ		/	/	

ตารางแสดงคุณวุฒิและประสบการณ์ของคณะกรรมการสามัญ

รัฐบาล นาย ชวน หลีกภัย

คณะกรรมการการต่างประเทศ

รายชื่อ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา		ประสบการณ์การเป็น กรรมการสามัญ	
			ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	เคย	ไม่เคย
นายกระแส ชนะวงศ์	60	แพทย์		/	/	
ร.ต.ประพาส ลิมปะพันธุ์	59	เกษตรกร		/	/	
พ.ต.สีห์พนม วิจิตรวสาร	75	ข้าราชการบำนาญ		/	/	
นายบุรินทร์ หิรัญญณะ	68	นักธุรกิจ	/		/	
น.ส. พูนสุข โลหะโชติ	35	นักธุรกิจ		/	/	
นายภูมินทร์ ลิธีระประเสริฐ	31	แพทย์		/		/
นายสมคิด นวลเปียน	47	นักการเมือง		/		/
นายสุธรรม แสงประทุม	41	ทนายความ		/	/	
ร.ท. กุเทพ ไสกรแจ่าง	42	นักการเมือง		/		/
นายเสกสรร แสนภูมิ	46	เกษตรกร		/	/	
นายธนิศ ไตรวุฒิ	50	นักธุรกิจ	/		/	
นายชานินทร์ ใจสมุทร	34	นักการเมือง	/			/
นายพงษ์อุดม ตริสุชี	49	นักธุรกิจ		/		/
นายไพศาล ยิ่งสมาน	55	ค้าขาย		/		/
นายสมเกียรติ ฉันทวานิช	60	นักการเมือง		/		/
นายสุรเชษฐ์ แวอาแซ	42	นักธุรกิจ	/			/
นายเอกพร รักความสุข	33	ทนายความ		/	/	

ตารางแสดงคุณสมบัติและประสบการณ์ของคณะกรรมการสามัญ

รัฐบาล นาย ขวน หลีกภัย

คณะกรรมการติดตามผลการปฏิบัติตามมติของสภาผู้แทนราษฎร

รายชื่อ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา		ประสบการณ์การเป็น	
			ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	กรรมการสามัญ	
					เคย	ไม่เคย
นายสงสุข ภัคเกษม	61	นักการเมือง	/		/	
นายเจริญ เขาวนประยูร	60	นักการเมือง		/	/	
นายอนาจ เฟงจิตต์	53	นักการเมือง		/		/
นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข	37	นักการเมือง		/	/	
นายเนวิน ชิดชอบ	36	นักการเมือง	/		/	
นายวิทยา ศรีจันทร์	42	นักการเมือง		/		/
นายประเสริฐ มงคลศิริ	35	นักการเมือง		/		/
นายโอวาท จุลโรตตร	38	ทนายความ		/		/
นายปณวัตร เลี้ยงผ่องพันธุ์	36	นักธุรกิจ		/	/	
นายไชยา พรหมา	34	นักธุรกิจ		/		/
นายทศพล สังขทรัพย์	38	นักการเมือง	/		/	
ร.ต. นฤกุล ธนิกุล	36	นักการเมือง		/		/
นายประสพ บุษราคัม	53	ทนายความ		/	/	
นายมณฑล ไกรวัตนุสสรณ์	55	นักธุรกิจ	/			/
นายวิรัช รัตนเศรษฐ์	36	นักการเมือง		/	/	
นายสมุทร มงคลกิติ	63	นักธุรกิจ		/	/	
นายอุดมเดช รัตนเสถียร	35	นักธุรกิจ		/		/

ตารางแสดงคุณวุฒิและประสบการณ์ของคณะกรรมการสามัญ

รัฐบาล นาย ชวน หลีกภัย

คณะกรรมการการทหาร

รายชื่อ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา		ประสบการณ์การเป็น กรรมการสามัญ	
			ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	เคย	ไม่เคย
พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก	69	ข้าราชการบำนาญ		/		/
พล.ร.ท.โรช วิภัติภูมิประเทศ	64	ข้าราชการบำนาญ		/		/
นายกมล จิระพันธุ์วณิช	62	นักธุรกิจ	/		/	
นายสุวัฒน์ ชรรรมเพชร	40	นักการเมือง		/		/
นายยุทธ อังกินันท์	58	นักการเมือง	/		/	
ร.ต.(ญ)พนิดา เกษมมงคล	27	นักธุรกิจ		/		/
นายรารี มามะ	44	ค้าขาย	/			/
นายวิรัตน์ ตยางคนนท์	48	นักธุรกิจ	/		/	
นายอำนาจ ชนะวงศ์	41	นักธุรกิจ		/		/
นายนิพนธ์ ชาราภูมิ	41	ค้าขาย	/			/
นายคณัยฤทธิ์ วัชรภรณ์	41	นักธุรกิจ	/			/
น.ท. เดชา สุขารมณ์	59	แพทย์		/		/
นายบุญทรง วงศ์กวี	44	ค้าขาย	/			/
นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล	50	นักธุรกิจ		/		/
นายไพโรจน์ รัตสุนทร	58	นักการเมือง		/	/	
นายเรืองวิทย์ ลิกค์	54	นักการเมือง		/	/	
นายอรรถสิทธิ์ ทรัพย์สิทธิ์	45	นักการเมือง		/		/

ตารางแสดงคุณวุฒิและประสบการณ์ของคณะกรรมการสามัญ

รัฐบาล นาย ชวน หลีกภัย

คณะกรรมการการท่องเที่ยว

รายชื่อ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา		ประสบการณ์การเป็น กรรมการสามัญ	
			ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	เคย	ไม่เคย
น.ท. เตชา สุCHARมณั	59	แพทย์		/		/
นายถาวร ตริรัตน์รงค์	55	นักธุรกิจ	/		/	
นายสุรพล เกียรติไชยากร	55	นักธุรกิจ	/			/
นายวิรัช ร่มเย็น	39	ทนายความ		/		/
นางวาณี หาญสวัสดิ์	47	นักการเมือง		/	/	
นายอลงกรณ์ พลบุตร	38	นักธุรกิจ		/		/
นายสนธยา คุณปลื้ม	31	นักธุรกิจ		/		/
ร.ต.ไพโรจน์ สุวรรณฉวี	45	นักการเมือง		/		/
นายแสวง ฤกษ์จรัส	44	นักธุรกิจ	/			/
นายพงษ์พัฒน์ ชีรประเทืองกุล	65	ข้าราชการบำนาญ		/		/
นายมานพ จรัสธารงนิตย์	42	นักการเมือง	/			/
พ.ต.ท. วิจิตร สุวิทย์	54	ข้าราชการบำนาญ		/		/
นายวิชัย ชัยจิตวณิชกุล	39	แพทย์		/		/
นายวิเศษ ใจใหญ่	55	ค้าขาย	/		/	
นายสุชาติ แก้วนารพธิ์	49	นักการเมือง		/	/	
นายสำเร็จ ภูนิคม	51	นักการเมือง	/		/	
นายอภิชาติ ตีรสวัสดิ์ชัย	40	นักธุรกิจ		/		/

ตารางแสดงคุณสมบัติและประสบการณ์ของคณะกรรมการสามัญ

รัฐบาล นาย ชวน หลีกภัย

คณะกรรมการการปกครอง

รายชื่อ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา		ประสบการณ์การเป็น	
			ต่ำกว่า	ปริญญาตรี	กรรมการสามัญ	
			ปริญญาตรี	ขึ้นไป	เคย	ไม่เคย
นายกริช กงเพชร	51	นักการเมือง		/	/	
นายชัย ชิดชอบ	66	นักการเมือง	/		/	
นายโรสณ เพชรสว่าง	54	ทนายความ		/	/	
นายสมชาย สุนทรวัฒน์	55	นักการเมือง		/		/
นายอรรถสิทธิ์ ทรัพย์สิทธิ์	45	นักการเมือง		/		/
นายสุวโรช พะลัง	40	ทนายความ		/		/
นายธีระวัฒน์ ศิริวันสามัคคี	50	นักธุรกิจ		/		/
นายวิทยา แก้วภราดัย	39	ทนายความ		/	/	
นายวิรัช ร่มเย็น	39	ทนายความ		/		/
นายเอกภาพ พลซื่อ	35	ทนายความ		/		/
นายวิทยา เทียนทอง	53	นักธุรกิจ	/		/	
นายบุญธง สงฆ์ประชา	67	นักธุรกิจ	/		/	
นายพงษ์ศักดิ์ อินทรพาณิชย์	54	นักธุรกิจ		/		/
นายกนก ลีมิตระกุล	38	ค้าขาย	/			/
นายประสานคร บุนนที	54	ค้าขาย	/		/	
พ.ต.ท.สมชาย เพศประเสริฐ	45	นักการเมือง		/	/	
นายโอภาท จุลโคตร	38	ทนายความ		/		/

ตารางแสดงคุณวุฒิและประสบการณ์ของคณะกรรมการสามัญ

รัฐบาล นาย ชวน หลีกภัย

คณะกรรมการการพลังงาน

รายชื่อ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา		ประสบการณ์การเป็น	
			ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	กรรมการสามัญ	
					เคย	ไม่เคย
นายระวี กิ่งคาวงศ์	44	ทนายความ		/	/	
นายชาติ พิริยะกิจไพฑูรย์	50	นักธุรกิจ		/	/	
นายลากศักดิ์ ลากาโรจน์กิจ	53	นักธุรกิจ	/			/
นายเอี่ยม ทองใจสด	56	นักธุรกิจ	/			/
ร.ต. นฤกุล ธนิกุล	36	นักการเมือง		/		/
นายมนัส เสงยสมาก	48	นักการเมือง		/		/
นายสมบูรณ์ ทองบุราณ	38	นักการเมือง		/		/
นายเอกภาพ พลซื่อ	35	ทนายความ		/		/
นายวิรัตน์ ตยางคนนท์	48	นักธุรกิจ	/		/	
นายทรงชัย อินทรารักษ์	46	นักการเมือง	/			/
นายประวัตติ ทองสมบูรณ์	38	นักธุรกิจ	/		/	
นายถวิล ฤกษ์สำราญ	55	นักธุรกิจ	/		/	
นายมัน พัทธินัย	53	นักธุรกิจ		/		/
นายวิเชียร ขาวขา	38	นักการเมือง		/		/
นายสุรศักดิ์ บัวขาว	44	นักการเมือง	/		/	
นายอาคม เอ่งฉ้วน	43	นักการเมือง		/	/	
นายอาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา	54	นักการเมือง		/	/	

ตารางแสดงคุณสมบัติและประสบการณ์ของคณะกรรมการสามัญ

รัฐบาล นาย ชวน หลีกภัย

คณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน

รายชื่อ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา		ประสบการณ์การเป็น กรรมการสามัญ	
			ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	เคย	ไม่เคย
นายนิพนธ์ วิสิทธิ์ยุทธศาสตร์	55	ทนายความ		/	/	
นายประสพ บุษราคัม	53	ทนายความ		/	/	
นายอารีเพ็ญ อุดรสินธุ์	43	ทนายความ		/	/	
นายสมชาย สุนทรวัฒน์	55	นักการเมือง		/		/
นายเนวิน ชิดชอบ	36	นักการเมือง	/		/	
นายเกษม รุ่งชนเกียรติ	36	ทนายความ		/	/	
น.ส.เสาวลักษณ์ สุรียาทิพย์	37	นักการเมือง		/		/
นายวิทยา คุณปลื้ม	29	นักธุรกิจ		/		/
นายฉลาด ขามช่วง	38	นักการเมือง		/		/
พล.ต.ต.วุฒิ สุรักศล	62	ข้าราชการบำนาญ		/		/
นายสุนทร วิชาวัลย์	55	นักธุรกิจ	/		/	
นายนิพนธ์ อินทรสมบัติ	37	นักการเมือง		/		/
นายประกิจ พลเดช	46	ทนายความ		/	/	
นายมอนอินทร์ รินคำ	58	เกษตรกร		/	/	
นายวิวัฒน์ไชย ณ กาฬสินธุ์	43	นักการเมือง		/	/	
นายสมชาย นิยมกิจ	44	นักธุรกิจ	/			/
นายสุทิน นพเกตุ	55	นักการเมือง		/		/

ตารางแสดงคุณสมบัติและประสบการณ์ของคณะกรรมการสามัญ

รัฐบาล นาย ชวน หลีกภัย

คณะกรรมการการแรงงานและสวัสดิการสังคม

รายชื่อ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา		ประสบการณ์การเป็น	
			ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	กรรมการสามัญ	
					เคย	ไม่เคย
นายเฉลิมยศ แสนวิเศษ	65	ข้าราชการบำนาญ	/		/	
นายธานี ยี่สาร	40	นักธุรกิจ		/		/
นายตรีพล เจาะจิตต์	49	นักการเมือง		/		/
พล.ร.ท. รัช วิภัติภูมิประเทศ	64	ข้าราชการบำนาญ		/		/
นายเทิดภูมิ ใจดี	50	นักธุรกิจ		/		/
นายอิทธิ ศิริลัทธยากร	40	นักธุรกิจ		/		/
นายวัลลภ ยังตรง	41	แพทย์		/		/
นายเจริญ จรรย์โรกมล	34	ค้าขาย		/		/
นายวิชัย ชัยจิตวณิชกุล	39	แพทย์		/		/
นายวิฑูรย์ วงษ์ไกร	44	ค้าขาย	/		/	
นายกฤษฎาภางค์ แถวโรสภา	47	นักการเมือง		/		/
นายกิตติศักดิ์ หัตถสงเคราะห์	55	นักธุรกิจ		/	/	
นายธานินทร์ ใจสมุทร	34	นักการเมือง	/			/
นายนิยม วรปัญญา	64	นักธุรกิจ		/	/	
นายมัน พัทธนัย	53	นักธุรกิจ		/		/
นายวิเชียร ชาวซา	38	นักการเมือง		/	/	
นายอิสสระ สมชัย	48	ทนายความ		/	/	

ตารางแสดงคุณวุฒิและประสบการณ์ของคณะกรรมการสามัญ

รัฐบาล นาย ชวน หลีกภัย

คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

รายชื่อ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา		ประสบการณ์การเป็น กรรมการสามัญ	
			ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	เคย	ไม่เคย
นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์	53	นักการเมือง		/	/	
นายระวี หิรัญขติ	37	นักธุรกิจ	/		/	
นายวิฑูรย์ นามบุตร	35	นักการเมือง		/		/
นายปัญญา จีนาคำ	55	นักการเมือง		/		/
นายมานะ กุสกูล	48	ค้าขาย	/			/
นายภูมิ สาระผล	39	ทนายความ		/		/
นายพิษณุ พลไวย์	31	นักการเมือง		/		/
นายบวร ภูจรีต	50	นักการเมือง		/	/	
นายสมมาศ เสงส์สวัสดิ์	40	นักการเมือง		/	/	
นายเมธา เอื้ออภิญญกุล	67	นักธุรกิจ	/		/	
นางเครือวัลย์ สมณะ	56	นักธุรกิจ		/		/
นายประเทือง คำประกอบ	67	นักธุรกิจ		/	/	
นายคารณ ฅ ล้ำพูน	56	ทนายความ		/	/	
นายชัย ชิดชอบ	66	นักการเมือง	/		/	
นายไพศาล จันทรรักดี	45	สัตวแพทย์		/	/	
นายมานพ จรัสดำรงนิตย์	42	นักการเมือง	/			/
นายราวี มามะ	44	ค้าขาย	/			/

ตารางแสดงคุณวุฒิและประสบการณ์ของคณะกรรมการสามัญ

รัฐบาล นาย ชวน หลีกภัย

คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

รายชื่อ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา		ประสบการณ์การ เป็น กรรมการสามัญ	
			ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	เคย	ไม่เคย
นายอานวย สุวรรณคีรี	56	นักการเมือง		/	/	
นายชาวลิต สุขสวัสดิ์	47	นักการเมือง	/		/	
นายพา อักษรเสื่อ	56	นักการเมือง		/		/
พ.ต.ท. วิจิตร สุวิทย์	54	ข้าราชการบำนาญ		/		/
น.ส. เสาวลักษณ์ สุริยาทิพย์	37	นักการเมือง		/		/
นายพงษ์พัฒน์ ธีรประเทืองกุล	65	ข้าราชการบำนาญ		/		/
นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย	44	นักธุรกิจ	/			/
นายเฉลิมชัย อุฬารกุล	40	ค้าขาย	/			/
นายประศาสตร์ ทองปากน้ำ	38	เกษตรกร	/			/
นายกำชัย เรืองกาญจนเศรษฐ์	49	นักธุรกิจ		/	/	
ร.ท. กุเทพ ไสกระจำง	42	นักการเมือง		/		/
นายเจริญ เขาวนัประยูร	60	นักการเมือง		/	/	
นายดุสิต รัตภิตชา	49	พนักงานธนาคาร		/	/	
นายบุญเสริม ถาวรกุล	57	นักธุรกิจ		/	/	
นายไพศาล ยิ่งสมาน	55	ค้าขาย		/		/
พ.ต. สี่หม่อม วิจิตรวสาร	75	ข้าราชการบำนาญ		/	/	
นายสุรเชษฐ์ แวอาแซ	42	นักธุรกิจ	/			/

ตารางแสดงคุณวุฒิและประสบการณ์ของคณะกรรมการสามัญ

รัฐบาล นาย ชวน หลีกภัย

คณะกรรมการการศึกษา

รายชื่อ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา		ประสบการณ์การเป็น	
			ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	กรรมการสามัญ	
					เคย	ไม่เคย
นายวัชรินทร์ เกตะวันดี	62	นักการเมือง		/	/	
นายสุทิน นพเกตุ	55	นักการเมือง		/		/
นายกฤษฎาภาง แถวโรสภา	47	นักการเมือง		/		/
นายยุทธศิลป์ ฐาปนะกุล	52	นักการเมือง		/		/
นายมนัส เสงยศมาก	48	นักการเมือง		/		/
นายปัญญา จีนาคำ	55	นักการเมือง		/		/
นายพูนสวัสดิ์ โรหระไวศยะ	37	ทนายความ		/	/	
นายอำนาจ เฟ่งจิตต์	53	นักการเมือง		/		/
นายสวัสดิ์ คําประกอบ	75	ทนายความ		/	/	
นายอร่าม อามระดิษ	67	นักธุรกิจ	/			/
นายกมล จิระพันธุ์วาณิช	62	นักธุรกิจ	/		/	
นายบุญขง วิสมหมาย	63	นักการเมือง		/	/	
นายตรีเพชร พรหมนิติพันธุ์	41	นักธุรกิจ		/		/
นายพงษ์ศักดิ์ อินทรพาณิชย์	54	นักธุรกิจ		/		/
นายพา อักษรเสื่อ	56	นักการเมือง		/		/
นางลลิตา ฤกษ์สาราญ	45	อาจารย์		/	/	
นายอดิศักดิ์ โรกกุลกานนท์	63	นักการเมือง		/	/	

ตารางแสดงคุณสมบัติและประสบการณ์ของคณะกรรมการสามัญ

รัฐบาล นาย ชวน หลีกภัย

คณะกรรมการการเศรษฐกิจ

รายชื่อ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา		ประสบการณ์การเป็น กรรมการสามัญ	
			ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	เคย	ไม่เคย
นายอุตร ตันติสุนทร	61	นักธุรกิจ		/	/	
นายแก้ว บัวสุวรรณ	51	นักธุรกิจ		/	/	
นายสมเกียรติ จันทวานิช	60	นักการเมือง		/		/
นายจิรมิตร อุดมธรรมภักดี	50	นักการเมือง	/		/	
นายสุเมธ พรหมพันธ์	55	เกษตรกร	/		/	
นายสุรวิทย์ คนสมบูรณ์	45	แพทย์		/		/
นายมานะ มหาสุวีระชัย	39	นักการเมือง		/		/
นายลากศักดิ์ ลาภารจน์กิจ	53	นักธุรกิจ	/			/
นายเงิน บุญสุภา	61	นักธุรกิจ	/		/	
นายนิยม วรรณปัญญา	64	นักธุรกิจ		/	/	
นายประวัฒน์ อุตตะโมต	40	นักการเมือง		/	/	
นายพิษณุ พลไวย	31	นักการเมือง		/		/
นายเรวัต สิริบุญกุล	58	นักการเมือง		/	/	
นายลาภอง พิลาสมบัติ	58	นักการเมือง		/	/	
นายสมพร อัสวเหม	53	นักธุรกิจ	/		/	
นายสุติน ภูฤทธานนท์	57	นักการเมือง		/	/	
นายสุวิทย์ คุณกิตติ	37	นักการเมือง		/	/	

ตารางแสดงคุณสมบัติและประสบการณ์ของคณะกรรมการสามัญ

รัฐบาล นาย ชวน หลีกภัย

คณะกรรมการการสาธารณสุข

รายชื่อ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา		ประสบการณ์การเป็น กรรมการสามัญ	
			ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	เคย	ไม่เคย
นายอร่าม อามระดิษ	57	นักธุรกิจ	/			/
นายทรงธรรม บัญญัติ	63	นักการเมือง	/		/	
นายวรรณรัตน์ ชาณบุญกุล	45	แพทย์		/		/
นายวัลลภ ยั่งตรง	41	แพทย์		/		/
นางนิภา พริ้งสุลกะ	58	นักการเมือง	/			/
นายไกรสิทธิ์ ไกรสิทธิพงศ์	50	นักการเมือง		/		/
นายประเสริฐ มงคลศิริ	35	นักการเมือง		/		/
นายทรงศักดิ์ ทองศรี	36	ทนายความ		/		/
นายภูมินทร์ ลีธีระประเสริฐ	31	แพทย์		/		/
นายสุรพล เกียรติไชยากร	55	นักธุรกิจ	/			/
นายประเทือง ปานลักษณ์	47	เกษตรกร		/	/	
นางพิมพ์ จันทร์ประสงค์	41	นักธุรกิจ	/			/
นายวิชัย วงศ์ไชย	56	นักการเมือง		/		/
นายสมพร ศรีวงษ์	36	ทนายความ		/	/	
นายสมมาศ เฮงสวัสดิ์	40	นักการเมือง	/		/	
นายสมศักดิ์ ปรีศนานันทกุล	43	นักการเมือง	/		/	
นายสุรเชษฐ์ มาศดิตถ์	46	นักการเมือง		/		/

ตารางแสดงคุณสมบัติและประสบการณ์ของคณะกรรมการสามัญ

รัฐบาล นาย ชวน หลีกภัย

คณะกรรมการการสิ่งแวดล้อม

รายชื่อ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา		ประสบการณ์การเป็น	
			ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	กรรมการสามัญ	
					เคย	ไม่เคย
นายทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์	50	นักธุรกิจ		/	/	
นายประสาธ ตันประเสริฐ	43	นักธุรกิจ		/	/	
นายชิงชัย มงคลธรรม	43	นักการเมือง		/	/	
นายณรงค์เลิศ สุรพล	41	ทนายความ		/		/
นางพิมพ์พา จันทรประสงค์	41	นักธุรกิจ	/			/
นายสุรเชษฐ์ มาศดิตถ์	46	นักการเมือง		/		/
นายเกษม มาลัยศรี	38	นักการเมือง		/		/
นางลดาวัลลี วงศ์ศรีวงศ์	38	นักธุรกิจ		/		/
นายฉัตรชัย เอียสกุล	37	ค้าขาย		/	/	
นายอัมพล จันทรเจริญ	51	นักการเมือง	/		/	
นายธงชัย พิมพ์สกุล	56	ทนายความ		/		/
นายประเทือง วิจารย์ปรีชา	59	นักธุรกิจ	/		/	
นายमुख สุไลมาน	45	นักบัญชี		/		/
นายวิสาร เตชะธีราวัฒน์	38	ทนายความ		/	/	
นายสมคิด นวลเปียน	47	นักการเมือง		/		/
นายสมบุรณ์ ทองบุราณ	38	นักการเมือง		/		/
นายสมพร อัสวเหม	53	นักธุรกิจ	/		/	

ตารางแสดงคุณวุฒิและประสบการณ์ของคณะกรรมการสามัญ

รัฐบาล นาย ชวน หลีกภัย

คณะกรรมการการอุตสาหกรรม

รายชื่อ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา		ประสบการณ์การเป็น	
			ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	กรรมการสามัญ	
					เคย	ไม่เคย
นายกร ทักษะรังสี	49	นักธุรกิจ		/	/	
นายมาโนชญ์ วิชัยกุล	51	นักการเมือง		/	/	
นายดุสิต รังคสิริ	53	ค้าขาย		/	/	
นายพูนสวัสดิ์ มุลศาสตร์สาทร	55	นักการเมือง	/		/	
นายวิลาศ จันทรพิทักษ์	42	เภสัชกร		/	/	
ร.ต.สุพจน์ ตั้งตระกูลไท	62	นักการเมือง	/		/	
นายปัญญา ศรีปัญญา	41	ทนายความ		/		/
นายเกียรติ ศรีสุรินทร์	57	นักธุรกิจ	/		/	
นายสมชาย นิยมกิจ	44	นักธุรกิจ	/			/
นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข	37	นักการเมือง		/	/	
นายวีระกร คำประกอบ	40	นักธุรกิจ		/	/	
นายสมพัฒน์ กัลยาวิชัย	32	นักธุรกิจ		/		/
นายเฉลิมชัย อูฟารกุล	40	ค้าขาย	/			/
นายทรงพล โรวิทศิริกุล	32	วิศวกร		/		/
นายวิทยา คุณปลื้ม	29	นักธุรกิจ		/		/
นายสาภา ประจวบเหมาะ	62	ค้าขาย	/		/	
นายอารยะ ชุมดวง	39	นักธุรกิจ		/	/	

ตารางแสดงคุณวุฒิและประสบการณ์ของคณะกรรมการสามัญ

รัฐบาล นาย ชวน หลีกภัย

คณะกรรมการนโยบายและติดตามผลงานงบประมาณรายจ่ายประจำปี

รายชื่อ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา		ประสบการณ์การเป็น	
			ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	กรรมการสามัญ	
					เคย	ไม่เคย
นายพินิจ จันทรสุรินทร์	57	นักการเมือง		/	/	
นายประเสริฐ สุขวัฒน์	64	นักธุรกิจ	/		/	
นายประสานคร บัญญัติ	53	ค้าขาย	/		/	
นายวิฑูรย์ นามบุตร	35	นักการเมือง		/		/
นายสมพร ศรีวงษ์	36	ทนายความ		/	/	
นายปณวัตร เลี้ยงผ่องพันธุ์	36	นักธุรกิจ		/	/	
นายมณฑล ไกรวัตนุสสรณ์	55	นักธุรกิจ	/			/
นายวุฒิชัย สงวนวงศ์ชัย	36	นักการเมือง		/	/	
นายเฉลิมชัย เอี่ยมสกุล	37	ค้าขาย		/	/	
นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ	38	นักการเมือง		/		/
นายชูชัย มุ่งเจริญพร	33	ค้าขาย	/			/
นายทรงชัย อินทรารักษ์	46	นักการเมือง	/			/
นายชเนตร์ พรพิพัฒน์พงศ์	41	นักการเมือง		/		/
นายมงคล จงสุทธนามณี	48	นักการเมือง	/		/	
นายสุชาติ โชคชัยวัฒนากร	37	นักธุรกิจ	/		/	
นายสุรวิทย์ คนสมบูรณ์	45	แพทย์		/		/
นายอร่าม ไร่ท้าว	44	นักการเมือง		/	/	

ตารางแสดงคุณสมบัติและประสบการณ์ของคณะกรรมการสามัญ

รัฐบาล นาย ชวน หลีกภัย

คณะกรรมการพิจารณาเปิดเผยรายงานประชุมลับและตรวจรายงานการประชุม

รายชื่อ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา		ประสบการณ์การเป็น กรรมการสามัญ	
			ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	เคย	ไม่เคย
ร.ต.ท. เขาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ	49	นักการเมือง		/	/	
นายสมพงษ์ สุ่มภอรรถ	47	ทนายความ		/		/
นายเฉลิมยศ แสนวิเศษ	65	ข้าราชการบำนาญ	/		/	
นายสุเมธ พรหมพันธ์	55	เกษตรกร	/		/	
นายไพจิตร ศรีวรชาน	47	เกษตรกร		/	/	
นายไชยยศ จิรเมธากร	34	นักการเมือง		/	/	
นายแสวง ฤกษ์จรัส	44	นักธุรกิจ	/			/
นายประเสริฐ สุขวัฒน์	64	นักธุรกิจ	/		/	
นายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล	43	นักการเมือง	/		/	
นายบุญทรง วงศ์กวี	44	ค้าขาย	/			/
ร.ต. (ญ) พนิดา เกษมมงคล	27	นักธุรกิจ		/		/
นายทวี สุระบาล	46	นักธุรกิจ		/	/	
นายณรงค์เลิศ สุรพล	41	ทนายความ		/		/
นายเกษม มาลัยศรี	38	นักการเมือง		/		/
นายภูมิ สาระผล	39	ทนายความ		/		/
นาย योगยศ อรุณเวสสะ เศรษฐ	34	นักธุรกิจ	/			/
นายรักเกียรติ สุขชนะ	40	ทนายความ		/	/	

การพิจารณาออบหมายภาระหน้าที่แก่กรรมการในพรรคการเมือง

รัฐสภาในบางประเทศได้มีหลักเกณฑ์ทั้งที่เป็นแบบแผนและไม่เป็นแบบแผนอันเป็นเครื่องชี้แนวทางในการตัดสินใจให้แก่องค์กรผู้มีหน้าที่พิจารณาออบหมายงานแก่กรรมการ

ในสหรัฐอเมริกา องค์กรผู้มีหน้าที่พิจารณาออบหมายงานแก่กรรมการได้แก่ คณะกรรมการว่าด้วยกรรมการ (committee on committees) ของพรรครีพับลิกัน และคณะกรรมการออบหมายหน้าที่และพิจารณาโยบาย (the steering and policy committee) ของพรรคเดโมแครต ซึ่งเป็นคณะกรรมการของแต่ละพรรคการเมือง คณะกรรมการดังกล่าวจะตัดสินใจเลือกสมาชิกที่สังกัดพรรคการเมืองของตนเข้าร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรคณะต่าง ๆ โดยอาศัยหลักเกณฑ์ทั้งที่เป็นแบบแผน และไม่แบบแผน⁶

อนึ่งในการพิจารณาคัดเลือกกรรมการขององค์กรดังกล่าวจะต้องอาศัยหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. หลักเกณฑ์ที่เป็นแบบแผน (formal criteria)

ได้แก่ หลักเกณฑ์ที่มีความมุ่งหมายเพื่อเป็นหลักประกันว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละคนมีฐานะเท่าเทียมกับในงานที่มอบหมายแก่กรรมการ

ในสหรัฐอเมริกา โดยที่พรรคเดโมแครตเป็นพรรคการเมืองเสียงข้างมากในสภาในปี ค.ศ. 1987 และพรรคเดโมแครตมีหลักเกณฑ์ที่เป็นแบบแผนโดยไม่ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคเดโมแครตเกี่ยวกับการพิจารณาออบหมายภาระหน้าที่กรรมการแก่สมาชิกพรรค คือ มีเกณฑ์ในการแบ่งประเภทคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร ออกเป็น 3 ประเภท โดยมีข้อจำกัดในการเป็นกรรมการ คือ⁷

⁶Roger P. Davidson and Walter J. Oleszek, Congress and Its Members, (Washington D.C.: Congressional Quarterly Inc., 1985), p. 218.

⁷Neal Santelmann, 100 th Congress Committees 1987-1988, (Washington D.C.: Congressional Quarterly Inc., 1987), p. 8.

ก. คณะกรรมการพิเศษ (exclusive) ได้แก่ คณะกรรมการจัดสรรงบประมาณ คณะกรรมการภาษีอากร และคณะกรรมการปกครอง

ข. คณะกรรมการสำคัญ (major) ได้แก่ คณะกรรมการการเกษตร คณะกรรมการด้านอาวุธ คณะกรรมการการธนาคาร คณะกรรมการการเงิน คณะกรรมการกิจการต่างประเทศ คณะกรรมการพลังงาน คณะกรรมการการพาณิชย์ คณะกรรมการการตุลาการ คณะกรรมการกิจการสาธารณสุข และคณะกรรมการด้านการขนส่ง

ค. คณะกรรมการที่ไม่สำคัญ (minor) ได้แก่ คณะกรรมการงบประมาณ คณะกรรมการยานโรคลัมปี คณะกรรมการปฏิบัติงานของรัฐบาล คณะกรรมการบริหารกิจการสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการกิจการภายใน คณะกรรมการกิจการชาวเกาะ คณะกรรมการการค้าทางทะเล คณะกรรมการประมง คณะกรรมการกิจการไพรซีเมีย คณะกรรมการบริหารสาธารณะ คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ คณะกรรมการด้านอวกาศและเทคโนโลยี คณะกรรมการธุรกิจขนาดเล็กและคณะกรรมการกิจการทหารผ่านศึก

ทั้งนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคเดโมแครต ที่ทำหน้าที่ในคณะกรรมการพิเศษไม่สามารถทำหน้าที่ในคณะกรรมการสามัญประจำสภาคณะใด ๆ ได้อีก เว้นแต่คณะกรรมการภาษีอากร และคณะกรรมการจัดสรรงบประมาณ อาจเข้าทำหน้าที่ในคณะกรรมการงบประมาณอีกด้วยก็ได้

นอกจากนั้นข้อบังคับพรรคเดโมแครตยังได้ให้หลักประกันแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคเดโมแครตอีกว่าทุกคนจะต้องได้ที่นั่งในคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรทั้งที่พิเศษ หรือที่สำคัญแต่ไม่อาจทำหน้าที่ในคณะกรรมการทั้งที่สำคัญ และไม่สำคัญได้เกินกว่าอย่างละ 1 คณะ หรือจะทำหน้าที่ในคณะกรรมการที่ไม่สำคัญเกินกว่า 2 คณะไม่ได้ เว้นแต่ คณะกรรมการการกิจการยานโรคลัมปี หรือคณะกรรมการตุลาการซึ่งสมาชิกอาจเข้าทำหน้าที่ได้อีก

ส่วนพรรครีพับลิกัน เป็นหน้าที่ของที่ประชุมพรรคที่จะกำหนดระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการ ข้อบังคับของพรรครีพับลิกัน ได้กำหนดระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการของพรรคการเมืองเสียงข้างมากน้อยไว้โดยจำกัดให้สมาชิกระดับผู้นำพรรคทำหน้าที่ในคณะกรรมการสามัญประจำสภาได้เพียง 1 คณะ และห้ามสมาชิกระดับผู้นำพรรคทำหน้าที่เป็นสมาชิกเสียงข้างน้อยระดับสูงในคณะกรรมการคณะใด ๆ อีก สมาชิกพรรครีพับลิกันในสภาผู้แทนราษฎรไม่เคร่งครัดต่อระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการมากเท่ากับสมาชิกพรรคเดโมแครต พรรครีพับลิกันจะให้นิยามคณะกรรมการที่สำคัญ (major) และไม่สำคัญ (minor) โดยเนื้อหาแล้วมีลักษณะเช่นเดียวกัน

กับพรรคเดโมแครต กล่าวคือ คณะกรรมาธิการที่เรียกว่า "ริบิ้นน้ำเงิน" (blue ribbon) ในความหมายของพรรครีพับริกันจะตรงกับคณะกรรมาธิการพิเศษ (exclusive) ของพรรคเดโมแครต ซึ่งก็เป็นเรื่องยากที่กรรมาธิการริบิ้นน้ำเงินจะเป็นกรรมาธิการคณะอื่นอีกด้วย นอกจากนั้นสมาชิกพรรครีพับริกันอาจเป็นกรรมาธิการทั้งประเภทที่มีความสำคัญ (major) ไม่สำคัญ (minor) ได้อย่างละ 1 คณะ หรือไม่ก็อย่างน้อยเป็นกรรมาธิการในคณะกรรมาธิการที่ไม่สำคัญ (minor) ได้ 2 คณะ ในขณะที่เดียวกัน ทั้งนี้เว้นแต่คณะกรรมาธิการว่าด้วยคณะกรรมการ ซึ่งเป็นคณะกรรมาธิการมอบหมายงานเกี่ยวกับกรรมาธิการแก่สมาชิกของพรรครีพับริกัน จะเห็นเป็นอย่างอื่น⁸

สำหรับประเทศไทย ไม่ว่าจะ เป็นพรรคการเมืองใดก็ตาม ไม่มีการจัดแบ่งประเภทของคณะกรรมาธิการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรไว้ จะมีแต่เพียงข้อบังคับ การประชุมสภาเท่านั้น ที่ได้กำหนดจกาคำให้สมาชิกคนหนึ่งดำรงตำแหน่งกรรมาธิการสามัญประจำสภาได้ไม่เกินสองคณะ⁹ เพื่อให้โอกาสแก่สมาชิกที่มีความรู้ความสามารถและอาจดำรงตำแหน่งกรรมาธิการได้สองคณะ ซึ่งในเรื่องนี้หากมีการจัดแบ่งประเภทของคณะกรรมาธิการไว้ตามความสำคัญแล้ว ก็จะเป็นการให้หลักประกันเพื่อความเสมอภาคกันของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในงานที่มอบหมายแก่กรรมาธิการได้ ทั้งนี้เพราะหลักเกณฑ์ดังกล่าวสามารถป้องกันมิให้สมาชิกที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ที่สำคัญแล้ว ไปทำหน้าที่กรรมาธิการในคณะกรรมาธิการคณะอื่น ๆ ที่สำคัญอีก

2. หลักเกณฑ์ที่ไม่เป็นแบบแผน (informal criteria)

ได้แก่ องค์ประกอบต่าง ๆ ที่พรรคการเมืองต่าง ๆ ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกสมาชิกเข้าร่วมในคณะกรรมาธิการคณะต่าง ๆ อันอาจสรุปได้ดังนี้¹⁰

- (1) ความต้องการหรือความสนใจของสมาชิก
- (2) ชื่อเสียงของสมาชิก
- (3) เพศ

⁸Neal Santelmann, 100 th Congress Committees 1987-1988, (Washington D.C.: Congressional Quarterly Inc., 1987), p. 9.

⁹ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2535 ข้อ 73

¹⁰Roger P. Davidson and Walter J. Oleszek, Congress and Its Members, (Washington D.C.: Congressional Quarterly Inc., 1985), pp. 217-218.

- (4) อาวุโส
- (5) ความต้องการเสียงสนับสนุนของสมาชิก
- (6) ตำแหน่งกรรมการของรัฐ
- (7) ตำแหน่งกรรมการท้องถิ่น (สนับสนุนพรรคหรือผู้นำ)
- (8) ความคิดเห็นด้านนโยบาย
- (9) ความล้มเหลวที่ไม่ได้รับการคัดเลือกในคณะกรรมการคณะอื่น
- (10) ความรับผิดชอบ
- (11) ประสบการณ์ด้านนโยบาย ประสบการณ์ส่วนตัว หรือประสบการณ์ทางการเมือง
- (12) ความสามารถทั่วไปและคุณวุฒิ
- (13) อุทิศการณ์
- (14) การได้รับเสียงสนับสนุน
- (15) การที่เคยได้รับการเข้าร่วมในคณะกรรมการ
- (16) การที่ได้เคยทำหน้าที่ในคณะกรรมการตามที่ได้รับมอบหมายเป็นการชั่วคราว
- (17) ความซื่อสัตย์ต่อพรรค
- (18) ความผูกพันต่อพรรคในอดีต
- (19) ความชอบพอเป็นส่วนตัวของผู้นำของพรรคการเมืองนั้น

สำหรับสหรัฐอเมริกา ในพรรคเดโมแครตจะถือความต้องการเสียงสนับสนุนของสมาชิกเป็นข้อพิจารณาข้อแรก ในขณะที่พรรครีพับลิกันจะถือหลักเกณฑ์อาวุโสมากกว่า อย่างไรก็ตามทั้งสองพรรคยังคงถือว่า เกณฑ์อาวุโสเป็นองค์ประกอบในการคัดเลือกกรรมการที่สำคัญ นอกจากนั้นแล้วความต้องการและสนใจของสมาชิกที่จะเข้าดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการที่ตนต้องการ และสนใจก็ยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญลำดับต้นสำหรับคณะกรรมการที่ไม่มีหน้าที่กำหนดนโยบายที่สำคัญ ๆ เช่นกัน

3. กระบวนการ (procedures)

ในสหรัฐอเมริกาคณะกรรมการมอบหมายหน้าที่ในแต่ละพรรคจะทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือกกรรมการตามหลักเกณฑ์การคัดเลือก ซึ่งเกณฑ์ความมีอาวุโสจะเป็นเครื่องประกันได้ว่าผู้ที่มีหน้าที่ในตำแหน่งอยู่แล้วสามารถคงอยู่ในตำแหน่งที่กำหนดไว้แต่เดิมได้ ในขณะที่มีสมาชิกสภาซึ่งประสงค์จะย้ายคณะกรรมการจากคณะหนึ่งไปยังอีกคณะหนึ่ง หรือเพิ่มเติมตำแหน่งที่ตนครองอยู่เดิม คณะกรรมการมอบหมายหน้าที่จะกำหนดชื่อสมาชิกสภาใหม่ลงในตำแหน่งกรรมการที่ว่างอยู่แทน

การพิจารณาออบหมายภาระหน้าที่กรรมการให้แก่สมาชิกสภาใหม่จะมีกระบวนการคือสมาชิกสภาใหม่จะได้รับการเชิญชวนให้เสนอตำแหน่งที่ต้องการตามลำดับความต้องการโดยจะสอบถามสมาชิกใหม่ถึงลำดับความต้องการของพวกเขาในคณะกรรมการแต่ละประเภท สมาชิกสภาใหม่บางคนเสนอคำขอเพียงตำแหน่งเดียว บางคนก็ไม่เสนอเลย ในขณะที่เดียวกันมีบางครั้งที่มีบางคนเสนอลำดับตามตำแหน่งที่ตนต้องการมากถึง 10 อันดับ อย่างไรก็ตามที่นิยมปฏิบัติกันมากที่สุดคือ สมาชิกสภาใหม่จะจัดลำดับความต้องการสูงสุดของตนไว้ประมาณ 3 อันดับ

สมาชิกสภาผู้สมัครรับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการในคณะกรรมการยอตนิยมอาจดำเนินการต่อเนื่องจากการสมัครเป็นลายลักษณ์อักษรได้ด้วยการไปติดต่อด้วยตนเองกับผู้นำของพรรคการเมืองที่ตนสังกัด กรรมการในคณะกรรมการออบหมายหน้าที่หรือประธานคณะกรรมการคณะที่ตนต้องการเป็นกรรมการ นอกจากนั้นหัวหน้ากลุ่มสมาชิกสภาอาจเขียนจดหมายให้การสนับสนุนสมาชิกสภาใหม่นั้น ๆ โดยส่งถึงคณะกรรมการออบหมายหน้าที่ด้วยก็ได้ ต่อมาจากนั้นคณะกรรมการออบหมายหน้าที่ก็จะพิจารณาจัดคำร้องขอให้เข้ากับตำแหน่งหน้าที่และในขณะที่เดียวกันก็พยายามรักษาการประสานกันภายในคณะกรรมการแต่ละคณะ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้และผู้สมัครแข่งขันรับตำแหน่งในคณะกรรมการแต่ละตำแหน่งจะได้รับการลงคะแนนเสียงลับแยกต่างหากจากกัน หลังจากนั้นคณะกรรมการออบหมายหน้าที่ก็จะจัดทำบัญชีรายชื่อคณะกรรมการคณะต่าง ๆ เพื่อเสนอต่อที่ประชุมพรรคต่อไป

จากกระบวนการดังกล่าวทำให้ในปัจจุบันการกระจายตำแหน่งในคณะกรรมการของรัฐสภาสหรัฐอเมริกามีความเที่ยงธรรมมากขึ้น และจะไม่มีสมาชิกสภาผู้ใดได้ที่นั่งในคณะกรรมการยอตนิยมถึงสองคณะพร้อม ๆ กัน จนกว่าสมาชิกสภาทุกคนในพรรคจะได้รับตำแหน่งที่ดีแล้วอย่างน้อยหนึ่งที่นั่ง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปหลักเกณฑ์ทั่ว ๆ ไปสำหรับการตัดสินใจในการกำหนดชื่อกรรมการได้ ดังต่อไปนี้¹¹

1. สมาชิกสภาใหม่จะได้รับตำแหน่งในคณะกรรมการที่เขาต้องการอย่างน้อยที่สุดหนึ่งตำแหน่ง
2. ความสนใจจะอยู่ที่ตำแหน่งกรรมการที่ได้ว่างลง

¹¹Charle O. Jones, The United States Congress, (Illinois: The Dorsey Press, 1982), p. 212.

3. อาจมีการขอคำปรึกษาหรือรับทราบข่าวสารจากประธานคณะกรรมการ หรือ สมาชิกพรรคการเมืองเสียงข้างน้อยในคณะกรรมการ (แต่ความคิดเห็นของบุคคลเหล่านี้มิใช่สิ่งกำหนดในการตัดสินใจของคณะกรรมการด้วยคณะกรรมการ)

4. คำแนะนำของผู้บริหารพรรคการเมืองจะได้รับการเอาใจใส่เป็นพิเศษ และอาจเป็นตัวกำหนดการตัดสินใจได้ถ้าถูกนำไปใช้อย่างระมัดระวัง

5. ผลประโยชน์ของท้องถิ่นที่สมาชิกสภากำหนดไว้จะได้รับความสนใจเป็นพิเศษแต่ท้องถิ่นในการเลือกตั้งมิใช่ปัจจัยสำคัญในการกำหนดกรรมการ

6. ปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจเข้ามามีบทบาทในบางกรณีโดยเฉพาะคือความมีอาวุธ การเป็นตัวแทนของภูมิภาค ความต้องการของกลุ่มผลประโยชน์ ความจงรักภักดีต่อพรรค ความเชี่ยวชาญ บุคลิกภาพ เชื้อชาติและเพศ เป็นต้น

การให้ความเห็นชอบโดยที่ประชุมพรรคการเมือง

ในสหรัฐอเมริกาตลอดระยะเวลาในศตวรรษที่ 20 เป็นส่วนใหญ่ที่ประชุมพรรคในแต่ละสภาต่างก็เพียงแต่ให้การอนุมัติการตัดสินใจมอบหมายภาระหน้าที่แก่กรรมการขององค์กรผู้มีหน้าที่เสนอ หรือแม้ก็ไม่ได้ทำอะไรเลย แต่ในช่วงทศวรรษปี ค.ศ. 1970 ที่ประชุมพรรคได้กลายเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการพิจารณามอบหมายภาระหน้าที่แก่กรรมการ ที่สำคัญข้อบังคับพรรคเดโมแครตได้กำหนดให้พิจารณารายชื่อกรรมการในแต่ละคณะกรรมการไป การแยกพิจารณาเฉพาะกรรมการผู้ใดผู้หนึ่งอาจกระทำได้หากสมาชิกพรรคได้เสนอผู้ใดให้กระทำได้เป็นจำนวน 10 คน หรือมากกว่านั้น และพรรคก็จะจัดส่งรายชื่อคณะกรรมการชุดนั้นให้คณะกรรมการด้วยคณะกรรมการนำไปจัดทำมาหมดตามคำแนะนำของที่ประชุมพรรค นอกจากนั้นถ้าสมาชิกพรรคผู้ใดผู้หนึ่งประสงค์จะให้มีการอภิปรายโดยมีเสียงสนับสนุนอย่างเหมาะสมก็จะมีกรอบรายการได้ไม่เกิน 30 นาที อดต้องแบ่งเวลาให้ทั้งฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายค้านเท่า ๆ กัน หลังจากนั้นถ้าที่ประชุมพรรคกับคณะกรรมการว่าด้วยกรรมการไม่สามารถตกลงกันได้แล้วที่ประชุมพรรคก็จะเป็นผู้กำหนดเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้เป็นที่เสร็จสิ้น¹²

¹²David C. Kozak and John Maccartney, Congress and Public Policy, (Illinois: The Dorsey Press, 1982), p. 120.

ส่วนพรรคีพริกัน ไม่ได้กำหนดกฎเกณฑ์ไว้อย่างละเอียดดังเช่นพรรคเดโมแครต หากแต่ข้อบังคับพรรคได้กำหนดไว้แต่เพียงว่า ถ้าที่ประชุมพรรคีพริกันไม่ให้ความเห็นชอบต่อการเสนอ ชื่อของคณะกรรมการมอบหมายหน้าที่ เรื่องนี้ก็จะต้องมีการเสนอขึ้นใหม่ในที่ประชุมพรรคเพื่อพิจารณาโดยอัตโนมัติ และไม่จำเป็นต้องแจ้งคณะกรรมการมอบหมายหน้าที่

สำหรับประเทศไทย ก่อนที่จะใช้วิธีการเลือกตั้งกรรมการโดยวิธีการออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมสภาอย่างเป็นทางการนั้น ทางปฏิบัติพรรคการเมือง หรือกลุ่มพรรคการเมืองต่าง ๆ จะมีการตกลงโดยกำหนดให้พรรคการเมืองต่าง ๆ มีสิทธิเสนอชื่อบุคคลเป็นกรรมการได้ตามอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกที่มีอยู่ในกลุ่มพรรคการเมืองนั้น วิธีนี้ทำให้ไม่สิ้นเปลืองเวลาของสภา และทำให้บุคคลที่ได้เป็นกรรมการมาจากตัวแทนของกลุ่มพรรคการเมืองนั้น ๆ

หลักเกณฑ์โดยทั่วไปในการพิจารณาคัดเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของพรรคเป็นกรรมการนั้น มักคัดเลือกกรรมการจากสมาชิกที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ในกิจการด้านหนึ่งด้านใดเพื่อเป็นกรรมการในด้านนั้น ๆ โดยความรู้ความเชี่ยวชาญนั้นอาจได้มาจากการศึกษา อบรม ประสบการณ์จากการทำงาน หรืออาชีพ ความสนใจเป็นพิเศษหรืออาจเกิดจากความมีวิญญูติหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ความมีอาวุธหรือเคยทำหน้าที่กรรมการในด้านนั้น ๆ ติดต่อกันมาเป็นระยะเวลาจนเกิดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน แต่สำหรับการคัดเลือกกรรมการของพรรคการเมืองของไทยนั้นตามข้อเท็จจริงยังคงมีความแตกต่างจากหลักเกณฑ์ทั่วไปพอสมควร กล่าวคือ แม้ว่าพรรคจะได้คำนึงถึงความสำคัญในเรื่องความรู้ความเชี่ยวชาญของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งกรรมการต่าง ๆ ก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงเครื่องประกอบการพิจารณาเท่านั้น

โดยทั่วไปแล้วมักจะไม่มีการประเมินปฏิบัติเป็นหลักในการพิจารณาเท่าใดนัก การคัดเลือกกรรมการส่วนใหญ่จะใช้วิธีสอบถามความสมัครใจจับสลาก หรือไม่ก็ใช้วิธีการออกเสียงลงคะแนน วิธีนี้จึงขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างสมาชิกในพรรค หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การที่สมาชิกสภาคนใดจะได้รับการเสนอชื่อให้เป็นกรรมการในคณะใดหรือไม่นั้น น่าจะขึ้นอยู่กับคุณลักษณะส่วนตัวของสมาชิกสภาผู้นั้นในด้านที่มีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนสมาชิกที่สังกัดพรรคการเมืองเดียวกัน ดังเช่นที่เคยกระทำมาในอดีต

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าแนวทางปฏิบัติเหล่านี้จะเป็นแนวทางที่ดี แต่ก็ไม่ได้มีการกำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมของพรรคอย่างชัดเจน จึงอาจกล่าวได้ว่าจากอดีต จนถึงปัจจุบันยังไม่มีการคัดเลือกกรรมการของพรรคการเมืองที่แน่ชัด หากแต่ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ส่วนตัว ระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรภายในพรรคนั้น ๆ เองมากกว่า จึงควรที่จะได้มีการ

วิเคราะห์หาแนวทางเปลี่ยนแปลงระบบการคัดเลือกกรรมการในระดับพรรคการเมืองโดยมีหลักเกณฑ์ที่เป็นแบบแผนและไม่เป็นแบบแผน

การเลือกตั้งโดยสภาผู้แทนราษฎร

รัฐสภาในประเทศต่างๆ จะเป็นผู้เลือกตั้งคณะกรรมการของรัฐสภาโดยสมาชิก
รัฐสภาเอง การเลือกตั้งคณะกรรมการจะมีความแตกต่างกันไปโดยอาจแบ่งออกเป็น 3 แบบ¹³
คือการเลือกตั้งโดยสภาที่มีสมาชิกสภาครบองค์ประชุม การเลือกตั้งโดยสภาที่ไม่จำเป็นต้องมี
สมาชิกสภาครบองค์ประชุม และการเลือกตั้งรูปแบบผสม

1. การเลือกตั้งโดยสภาที่มีสมาชิกสภาครบองค์ประชุม (appointment in the
plenary assembly)

การเลือกตั้งรูปแบบนี้ตามปกติแล้วมักจะไม่มีการอภิปรายและสภาจะมีการยอมรับอย่าง
รวดเร็วโดยการลงคะแนนเสียงด้วยปากเปล่า และมักจะเกิดขึ้นโดยการเสนอญัตติของกลุ่มสมาชิก
สภาหรือการเสนอญัตติของรัฐมนตรี หรือผู้ควบคุมการลงคะแนนเสียงฝ่ายรัฐบาล หรือข้อเสนอแนะ
ของคณะกรรมการคณะใดคณะหนึ่งโดยเฉพาะ หรือข้อเสนอแนะของสภาเองรูปแบบนี้เป็น
รูปแบบที่ใช้ในสหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ แคนาดา และรัฐสภายุโรป

สำหรับประเทศไทยก็จัดได้ว่าอยู่ในรูปแบบนี้ ทั้งนี้เพราะข้อบังคับการประชุมสภาได้
กำหนดให้สภาตั้งคณะกรรมการสามัญประจำสภา โดยการเลือกตั้งคณะกรรมการนั้นให้สมาชิก
แต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อได้โดยไม่จำกัดจำนวนและการเสนอนั้นต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าห้าคน¹⁴

2. การเลือกตั้งโดยสภาที่ไม่จำเป็นต้องมีสมาชิกสภาครบองค์ประชุม (appointment
without involvement of the plenary assembly)

การเลือกตั้งรูปแบบนี้มักจะเกิดขึ้นได้หลายลักษณะคือ

ก. ประธานสภาเป็นผู้แต่งตั้งกรรมการภายใต้ข้อเสนอแนะของกลุ่มสมาชิกสภา
ประเทศที่ใช้รูปแบบนี้ได้แก่ กรีซ อิตาลี ญี่ปุ่น เกาหลี เนเธอร์แลนด์ เป็นต้น

¹³Helmut Schnellknecht, "The System of Parliamentary Committees"
Constitutional and Parliamentary Information, 3rd Quarter (1984):108-109.

¹⁴ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2535 ข้อ 74

ข. คณะกรรมการคัดเลือก (the committee of selection) หรือคณะกรรมการเลือกตั้ง (the election committee) เป็นผู้แต่งตั้งกรรมการสามัญประจำสภาประเทศที่ใช้รูปแบบนี้ ได้แก่ อังกฤษ และนอร์เวย์ เป็นต้น ในประเทศอังกฤษนั้น คณะกรรมการคัดเลือก (the committee of selection) ในสภาสามัญเป็นคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งโดยสภามีทั้งสิ้น 9 คน (องค์ประชุม 3 คน) กรรมการส่วนใหญ่จะเป็นผู้ควบคุมเสียง (whip) ของแต่ละพรรคการเมือง

ค. กลุ่มสมาชิกสภาเป็นผู้แต่งตั้งกรรมการโดยตรง ซึ่งบางประเทศเช่นออสเตรเลีย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน จะต้องมีการแจ้งรายชื่อกรรมการให้ประธานสภาทราบด้วย

3. การเลือกตั้งรูปแบบผสม (a mixture of different procedures) โดยทั่วไปการคัดเลือกกรรมการในบางประเทศ เช่น เบลเยียม และสวีตเซอร์แลนด์ จะกระทำโดยกลุ่มสมาชิกสภา อย่างไรก็ตามในบางกรณีสภาก็มักจะเสนอให้มีการลงคะแนนเสียงในที่ประชุมสภา ซึ่งมีสมาชิกสภาครบองค์ประชุม

นอกจากนั้น ก็ยังมีประเทศออสเตรเลียที่ผู้มีหน้าที่คัดเลือกกรรมการในบางครั้งก็คือ ประธานสภา หรือบางครั้งก็อาจโดยมติที่ประชุมสภา ตามที่รัฐมนตรีได้เสนอเป็นญัตติ

จึงอาจกล่าวได้ว่า การเลือกตั้งคณะกรรมการโดยสภานี้เป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งในหลายขั้นตอน และส่วนใหญ่แล้วเป็นเพียงการให้สัตยาบันต่อการคัดเลือกกรรมการที่ได้กระทำไว้จนเป็นที่เสร็จสิ้นลงแล้วในระดับพรรคการเมืองก่อนที่สภาจะเป็นผู้ดำเนินการเลือกตั้งเป็นพิธีการในภายหลัง

สำหรับโครงสร้างของคณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎรของไทยนั้น เท่าที่ผ่านมา องค์ประกอบย่อยของคณะกรรมการสามัญได้ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากในช่วงระยะแรกของการก่อตั้งคณะกรรมการสามัญประจำสภา มีคณะกรรมการสามัญอยู่เพียง 5 คณะ¹⁵ และต่อมาได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งในปัจจุบันมีถึง 23 คณะ¹⁶ ด้วยกัน

¹⁵สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, "รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร สมัยที่ 2 สมัยสามัญ ครั้งที่ 3/2476," 3 มกราคม 2476.

¹⁶ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2535 ข้อ 73

การขยายตัวขององค์ประกอบย่อยเหล่านี้แม้จะได้มีการเพิ่มจำนวนคณะกรรมการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดใหม่มากขึ้น ตามลักษณะงานของฝ่ายบริหารที่เกิดขึ้นใหม่ก็ตาม แต่ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อห้ครอบคลุมงานของแต่ละกระทรวงมากกว่าที่จะครอบคลุมงานตามสาขากิจกรรมใหญ่ๆ ที่ฝ่ายบริหารจัดทำเป็นงานตามความชำนาญเฉพาะด้าน ในบรรดาคณะกรรมการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบันทั้ง 23 คณะ ประกอบด้วยสมาชิกถึง 17 คน สมาชิกคนหนึ่งจะดำรงตำแหน่งกรรมการสมาชิกประจำสภาได้ไม่เกิน 2 คณะ¹⁷ การขยายตัวของคณะกรรมการสามัญ มุ่งที่จะเปิดโอกาสให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่อยากเป็นกรรมการสามัญ ได้เป็นกรรมการสามัญมากขึ้นและสามารถแบ่งกระจายกันได้อย่างทั่วถึง โดยไม่ได้คำนึงคุณภาพและความชำนาญเฉพาะด้านของกิจการของคณะกรรมการสามัญแต่ละคณะ ส่งผลทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในเรื่องขอบเขตอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ และกิจกรรมที่ดำเนินการก็ไม่เป็นไปตาม functional activities ซึ่งมีผลต่อกิจกรรมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนแผนงานงบประมาณอีกด้วย

สรุป

การเปลี่ยนแปลงในระดับโครงสร้างของคณะกรรมการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยมิได้มีผลทำให้องค์ประกอบย่อยของฝ่ายนิติบัญญัติเปลี่ยนแปลงไปในแง่ของการแบ่งแยกแจกแจงโครงสร้างย่อยที่ทำหน้าที่ตามความชำนาญเฉพาะด้าน ตามหลัก differentiation ใน development syndrome ของ Pye, Almond & Powell และ Riggs ที่มุ่งเน้นโครงสร้างที่แตกต่างกัน มีความชำนาญเฉพาะด้าน ระดับของความซับซ้อนจะต้องสูงขึ้นเพื่อมุ่งตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนที่มีหลากหลายมากยิ่งขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของคณะกรรมการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทย จึงเป็นเพียงการจัดตั้งเพิ่มจำนวนและอัตราเพื่อรองรับการสรรหาตำแหน่งกรรมการสมาชิกให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้มีมากกว่าเดิม จำนวนสัดส่วนของคณะกรรมการสามัญแต่ละคณะ เป็นเรื่องที่พรรคการเมืองแต่ละพรรคในสภาผู้แทนราษฎร จะต้องต่อรองกันตามสัดส่วนที่นั่งของแต่ละพรรค แต่หลักเกณฑ์และกระบวนการคัดเลือกตัวกรรมการที่แต่ละพรรคใช้ปฏิบัติกันก็ยังมีได้มีแบบแผนที่ชัดเจน เป็นการให้ความสำคัญในเรื่องปริมาณกันมากกว่าคุณภาพและความชำนาญเฉพาะด้านซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของไทย

¹⁷ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2535 ข้อ 73

สิ่งที่สำคัญซึ่งส่งผลให้ โครงสร้างของคณะกรรมการการสามัญสภาผู้แทนราษฎร สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นองค์กรของฝ่ายนิติบัญญัติที่จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางการเมืองของไทยต่อไป ก็คือการคัดเลือกกรรมการสามัญ ซึ่งควรที่จะต้องตระหนักถึงความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและความตั้งใจในการทำงานภายในขอบข่ายหน้าที่ของคณะกรรมการ ยิ่งไปกว่าความสมัครใจและความสัมพันธ์ส่วนตัวของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน และการคัดเลือกกรรมการสามัญก็ควรที่จะต้องเป็นไปตามสัดส่วนสมาชิกของสภาทั้งหมด เพื่อให้กรรมการเป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ทุกฝ่าย ทุกภูมิภาค ทุกสาขาอาชีพ และไม่ควรมอบหมายภาระหน้าที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการให้แก่สมาชิกสภาเป็นจำนวนมากเกินไป ซึ่งจะทำให้เกิดความซ้ำซ้อนและไม่สามารถพัฒนาการทำงานให้เกิดความชำนาญเฉพาะด้านได้ ตามปกติคณะกรรมการสามัญคณะใดคณะหนึ่งไม่ควรประกอบไปด้วยสมาชิกสภาทั้งหมด และเพื่อป้องกันปัญหาการลงคะแนนเสียงเท่ากันคณะกรรมการจึงควรประกอบไปด้วยขนาดกรรมการที่มีจำนวนเป็นเลขคู่ และมีขนาดที่ไม่ใหญ่จนเกินไปนัก ทั้งนี้แต่ละพรรคการเมืองควรมีหลักเกณฑ์และกระบวนการคัดเลือกกรรมการสามัญที่เป็นแบบแผนอย่างแจ่มชัดด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย